

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 42.

Indult Bétsből, Kedden, Nóvember' 24-dikén, 1829.

B é t s.

Ó Ts. K. Felsége méltóztatott Ts. Viszkeleti Ferentz Urat, a' Törvények Doctorát és a' Pesti Kir. Universitásnál a' Törvény tudományi Karnak Tagját, ugyan ott, a' közönséges egy magános Egyházi Törvényeknek Professorává kegyelmesen kinevezni.

A' Zágrábi Kir. Akademiában és a' Kir. Fő Gymnasiumban megüresült Katedrákra Felséges rendelésnél fogva a' következő érdemes Személyek nevezettek ki, úgymint: Philosophiát tanító Professornak Tiszt. Moyses István Úr Esztergomi M. Áldozó Pap; Magyar Nyelv és Literatura Professorává TT. Mikus-say János Úr, ugyan azzá a' K. Fő Gymnasiumnál T. Ruzsitska János Úr.

Nálunk a' beállott kemény száraz hideg egy hét óta folyvást tsaknem egyenlő mértékben tart.

S p a n y o l O r s z á g.

Madrid Oct. 28-dikán. Az Udvar szándékozik November elején a' Fő városba visszatérni, és kevés idei itt mulatás után a' Pradoi mulató Kastélyba ki menni, és a' Kir. Menyaszonynak érkezéséig, melly, a' mint halljuk, December 18-kára vagy határozva, ottan maradni.

Gróf Figueira Portugalliai Követ a' Spanyol Udvarnál, Királyának tiszte-

letére Oct. 26-kán (Dom Miguelnek születése napján) pompás vendégséget adott. A' megjelent Vendégek 14-en valának. — A' Belga Követségnek Titoknokja, Stryck Úr, midőn a' minap a' Játékszínházból haza felé menne, az útszán egy fegyveres gaz embertől megtámadtatott és veszedelmesen megsebesített. Az orozógyilkos azomban elfogattatott, és kisült, hogy a' nevezett Követségi Titoknok Úrnak a' szakáttsa volt, kit néhány nappal az előtt a' szolgálatból elbocsátott.

N a g y B r i t a n n i a.

London, Nov. 10-dikén. Hertzeg Wellington Nov. 6-dikán kiment Windsorba és hosszú audentzián vala a' Királynál. —

Még mind ekkoráig nintsen eldöntve, hogy a' Tunnel vagy a' Themze alatt készülő nagy földalatti út elvégeztessék e' vagy felbeszakasztassék. Az a' számadás, mellyet Brunel Úr, a' Tunnel- (költségeit vivő) Társaságnak, az utóbbi gyűlésben bé adott, nagyon meghütötte a' Társaság tagjainak költelező hevét. Az egész munkának elkészítése eleinte 300,000 f. sterlingre (kerekszámossal, mert szorosán véve, nem egészen ennyire) volt számítva; és most minnekutánna 170.000 f. st. fel ment reá, még legalább is 245,000 f. st. kívántatik, a' mint az Építőmester felszámítá, a' hát-

ra lévő résznek elvégzésére. A' jövedelem belőle évenként csak 15,000 f. sterlingre betsültetik. A' mi csak ugyan kevés lenne nyereségül a' Társaságnak, ha egyszer 415,000 f. sterlingje, (4 millió 150 ezer forintja) benne áll.

Portsmouthból egy hajó (a' *Varrior*, Kapit. *Stone*) indult el a' közelebbi Hónapnak végével *Svan-Riverbe* Auszaliába 250 Gyarmatszallókkal. Ezek között a' Kiköltözők között sokan, igen gazdagok; nevezetesen *Byrne* és *Molley*, kik mind ketten 1000 f. sterlinget fizetnek a' hajónak csak a' vitelért és a' nekik 's tselédjeiknek adandó legnagyobb Commodityért. Illyen gazdagon felkészülve még soha sem költöztek ki Angliából egy Gyarmatba is; mert nemcsak sokféle drága fajú lovakat, juhokat, teheneket, kutyákat 's a' t.; hanem még Klavirokat is visznek a' földnek ezen legtávolabbi részébe. — Ez már a' negyedik Hajó, melly illyen *Colonistákat* viszen *Svan-Riverbe*. A' kiköltözni vágyás az embereknél, melly nagy legyen, megtetszik onnan, hogy a' *Peel-társaság* (így nevezetik *Peel Tamás Úrnak* a' *Minister* testvérjének nevére, a' kinek indításából fel állott) hirdetteti, hogy tíz ezer embert a' közelebbi 4 esztendő alatt kész ugyan oda Auszaliába elszállítani, és ott kinek kinek a' Kormányzástól már előre megvett 6250 □ mértföldnyi területből 200 Hód szántóföldet adni. Az elszállítás költsége egy egy személyre 50 f. st.

Belga Ország.

Nov. 7-kén *Mariána Hertzeg* kis aszszonynak *Albert Burkus Kir. Hertzeggel* való kézfogásának innepére nagy gála volt az *Udvarnál*. A' Hertzegi *Jegyesek* estve a' *Theátromban* megjelen-

tek, a' hol a' nagy számú *Közönség* hangos kiáltással fogadta őket.

Az Ország gyűlésén sok *Követek* (a' déli Megyék részéről valók) nem akarnak részt venni a' *Budget* felett való tanátskozásban, míg előbb a' tanítás szabadsága eránt elő adott kívánságok tekintetbe nem vétetik.

Német Ország.

Ö Fge a' *Bavariai Király Göttingai Professor Blumenbach Urat*, méltoztatott a' *Bavariai Korona Polgári Érdem Rendjének Kiskeresztjével* megajándékozni, azzal a' határozással, hogy azt nékie, szeretett fija a' *Korona örökös Ö Hgsége* nyujtsa által.

Lovicz Hertzegné Nov. 12-kén elutazott *Frankfurtból* *Varsóba* *Constantin Nagy Hertzeg* másnap utána indulni szándékozott.

Svéd Ország.

Stokholm, Nov. 4-kén. A' *Királyhoz*, a' ki most már tökéletesen felgyógyult, tegnap egy *Kiküldötség* járult az Ország *Rendjeinek* részéről, mellynek szószóllója *Gróf Geer* az Ország *Marsalja* volt. A' *kiküldötség* jelentette szíves és belső örömét Ö Fge egészségének helyre állítására. A' *Válasz*, mellyet a' *Király* a' *Rendek Követségének* *frantziául* adott, és a' mellyet az *Udvari Cancellarius Schulzenheim Úr* annakutána *Svédnyelven* felolvasott, így hangzott: „Érdemes Urak, *Svédi férjfiak!* Eleven megindulással hallom az Ország *Rendjeinek* szerentsekívánásait egészségem vissza állásának alkalmatosságával. Az a' részvétel, mellyet Hozzám betegségemnek ideje alatt mutattak, igaz háládatossággal töltötte meg szívemet. Az Országlóra nézve nagy öröm azt tudni,

hogy ő szerettetik, de még nagyobb az, ha magában érzi, hogy mindent megtett ezen szeretetnek megnyerésére. A' Gondviselés életünknek napjait meghatározta, és az igaz Keresztyén nyugodtan és bizodalommal várja a' véget, a' nélkül, hogy attól félne, vagy azt ohajtana, — de akkor érzi leginkább az emberi mulandóságnak egész nagyságát, midőn a' halált közelíteni érzi. — Viszsa nyervén egészségemet, napjaim mellyeket a' Mindenható még érnem enged, állandóan a' Nép javára lesznek szentelve. Ugyan azon forró buzgóság a' köz jó mellett, ugyan azon állhatatos törekedés a' sérthetetlenségének fentartására, ugyan azon tisztelése a' szabadságnak és Saját-jusnak, mellyek eddig tselekedeteimet vezérlették, fognak ezentúl is Némek sinormértékül szolgálni, és reménylem, hogy az Ég meg fogja iparkodásaimat áldani. Nemes Urak és Svédi férjfiak! Én mindenkor királyi kegyelemmel és jó indulattal maradok jó akarójok."

Báró Ankansvaerd (feje az Oppositiónak) vissza küldte Oct. 26-kán az Ország Marsaljának Polletjét (bémenő Billétjét) azzal az izenettel, hogy a' mint a' dolgok most mennek, ő — mint tagja a' Nemesi Rendnek — a' mostani Ország gyűlés alatt nem szándékozik többé azt használni. Ez akkor történt, midőn a' Ház az úgynevezett Motes passevance (Országos tartozások abban az esetben, midőn a' katonaság öszve seregeltetik.) felett való hosszas Vítatásoknak alkalmatosságával, a' Biztosságnak vélekedését, mellyet ő (Ankansvaerd) kiváltképpen ostromlott, 135 voksal. 101 ellen elfogadta. A' Báró el-útazott jószágába Karlslundba. El-útazása előtt tiszteletére ment a' Paraszt Rendnek számos tagokból álló Küldöttsége, hogy Szószóllója Danielsson által nagyra betsülésének maradandó ér-

zéseit kinyilatkoztátná. — A' mostanában hozott Országos Végzések között nevezetesebbek ezek: 1) Mindennemű jószágoknak és műveknek szabad ki-és bévitele engedtetik; az idegen országi művekre mindazáltal, a' honnyi szorgalomnak pártfogásából 33 1/3 proCent Harmintzad vettetik. 2) A' tábor szükségére való Hadi Materialéknak megszerzésére és tökéletesítésére 3 milliom tallér (kevés híján) adattatik. 3) A' Papírospénznek Realizatioja meghatároztatik és addig is, míg a' megeshetnék az ezüst tallérnak betse 128 Sz-re Papírospénzben, megállittatik. — Az Ország gyűlésnek, melly már olly régolta tart, vége Karátsony előtt aligha lesz.

Stockholmban Oct. 31-ke olta a' legjobb szánút van.

B u r k u s O r s z á g.

Berlin, Nov. 17-dikén. Generális Báró Müffling, a' ki rendkívül való Követséggel Konstántzinápolyba küldtetett vala, eljárván a' reá bízott dologban, visszatért, és tegnap haza érkezett. — Harmadnap olta nálunk szánút van, a' mi illy korán példa nélkül való jelenés. Senki sem emlékezik reá, hogy valaha az első hó illy tartósan megmaradt volna. Még eddig nem is látszik, hogy olvadni akarna. De hát már, tsak ugyan nem akar az esztendő ellenkezésbe jöni maga magával, és a' szokatlan híves nyár után, szokatlan fagyos telet várjunk? — Némelleyek ezen korán béállott, tartós hidegből, lágy időt jövendölnek Januáriusra 's Februáriusra.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára, Nov. 8-dikén. A' megboldogult Tsászárnének Mária Feodorovnának halála napján Nov. 5-kén a' Ts. Téli Palota kápolnájában pompás

halotti tisztesség tartatott, mellyen maga a' Tsászár is megjelent.

Gen. Grof Pahlen és Gen. Krasovskiy Tsászári kegyelem-levéllel megtiszteltettek, mellyben vitézségükért megditsértetnek és a' Nevsky-Sándor Rendjének Vitézzeivé kineveztetnek.

A' Persiai Hadi adóból összeválogatott pénz gyűjteményt, melly 421 arany és 212 ezüst pénz darabokból áll, a' Tsászár a' Pétervári Tudom. Akadémiának ajándékozta. Az Akadémiának Oct. 5-iki Ülésében Generális Emanuel, a' Kaukazusi Tartományoknak fő igazgatója, tiszteletbeli Taggá választatott.

Egy Berlieni Újság ez alatt a' tzím alatt: „Orosz Ország és China“ a' következő (tulajdonképpen az Országok és Nemzetek esméretére tartozó, de most egy más tekintetből is figyelmet érdemlő) tikkelyt közlé: „Orosz Ország és China a' XVII Század elején jöttek, legelsőben egymással közösülésbe, a' midőn Sibériát az Oroszok meghódoltatták. A' Kozákok ezen alkalmatossággal több Mántsu megyéket az Amur vize partjain erővel elfoglaltak. De minekutánna Mántsu Ország magát Chinának alája adta, a' Mantsuk a' Chinaiak segítségével kényszerítették a' Kozákokat az elfoglalt tartományoknak visszaadására. A' Moskaui Udvar úgy ítélvén, és helyesen, hogy egynehány Pusztának megtartása nem fogja kipótolni a' Chinával való hasznos kereskedésnek elvesztését, megesmerte a' Mantsuk jussait és 1689-ben békességet kötött velek, mellynek ereje szerint a' határok a' régire vissza tétettek, 's az Orosz Kalmárok engedelmet nyertek Karavánjaikkal egész Pekingig menni. Későbbben egyenetlenségek támadván a' két birodalmak között, a' Chinaiak ismét megtiltották az Oroszoknak a' ha-

tárjokra való belépést és nem elébb mint 1727-ben, midőn a' Határ felett való perlekedések eligazítottak, engedtetett meg újra az Oroszoknak, hogy minden 3 esztendőben Karavánt küldhessenek Pekinbe. Ugyan ekkor fundáltatott Riachta Rév-városa. — Midőn az Oroszok az Amur vize partjain elfoglalt tartományokat Chinának visszaadták, sokan az ott megtelepedett Kozákok közül inkább szerettek Chinában maradni, mint visszatérni. Ezek mindnyájan Pekinbe vitettek, és ott ennek a' nagy városnak egyik külső városában megtelepítettek. A' Chinai Tsászár, különös kegyelmét akarván hozzájuk mutatni, kiválasztott közzülök bizonyos számú jelesebbeket Testörzőivé, és az Orosz Kompánia név alatt máig is megvan ez a' Tsászári Test-örző Seregben. Ámbar ezek a' Kozákok nem sok Hazaszeretetet árulnának el ezen ott maradásal, az Orosz Udvarnak mindazáltal gondja volt reájok és sürgette, hogy érettek Pekinben Görög templom építtessék, mellyben az Isteni tiszteletet Orosz Papok tartsák. A' Chinaiak megadták e' kívánságot, és azolta egy Orosz Papi Intézet vagyon Pekinben, mellyben bizonyos számú Nevendékek a' Mántsu és Chinai nyelveket tanulják, kik idővel hazájokba megtérvén, az Orosz Udvarnál Tolmátsok lehetnek. Ezen Intézet egy Archimandritának a' felügyelése alatt áll, ki is most Fő Tiszt. Hyacinth Pitsurin, ugyan az a' ki Pekin városának leírását kiadta. — Az a' tsekély haszonfordulás, melly a' Pekinbe küldött Karavánokból tapasztaltatott, arra indította II Katalint, hogy azt egészen abba hagyassa. Ezolta nyert életet a' Riachtai vásár. Esztendőben egyszer, Februarius Havában, eljönnek Chinából a' Kereskedők, Portékáikkal Riachtába. A' Theát, mellyet ide hoznak,

150—160 ezer fontra lehet tenni esztendőnként, és az egész Vásárban megforduló pénzt 7—8 milliom Rubelre. — A' barátság és egyetértés China és Orosz Ország között annyira megerősödött, hogy ez előtt néhány esztendővel Orosz Ország Közép Asiában egy darab tartományt, melly akkora mint Frantzia Ország és Hollandia együtt véve, hatalma alá vetett, a' nélkül, hogy a' Pekini Udvar ezen hódítást tsak hunyoritással is ellenzené. Ez a' tartomány, Kirgizeknek és más atyafias Nemzeteknek Országá, melly hajdan Chináé volt. De a' Chinai Udvar hihetően, nem igen szeretvén az ilyen nyughatatlan és zenebonás jobbágyokat, nem bánta, hogy ezek az Orosz Udvar keze alá kerülnek, a' ki őket zabolán fogja tudni tartani. Ha majd már ezen tartományban egynehány várak fognak épülni: katonagyarmatokkal bé lehet telepíteni, az ott lévő vasbányás hegyeknek mívelését meg lehet kezdeni, és a' Lovaskatonaság számára derék paripákat lehet közép-Asiából remondázni — mellyeknek vásárlására a' Kelet Indiai Anglus Kormányzék a' minap (a' már megholt) Moorcroft Urat kiküldötte Bukáriába. Alkalmatos Országútakat is lehetne tsináltatni és Kokand, Samarkand, Bokhara és több más kitsiny Khánságokat is kevés idő alatt el lehetne foglalni. A' mostani Orosz Határszélek mintegy 280 frantzia mértföldnyi távolságra vagynak az Anglus Kelet Indiai Birtokoktól.“ (Mi légyen annak az irigy bizodalmatlanságnak oka, mellyel mostanában a' Londoni Kabinét a' diadalmas Orosz Ország eránt viseltetik? a' Német és Frantzia Ujságírók nagyon üzik fűzik's találgatják. Némelyek úgy ítélnék, hogy Anglia az Európai Státusok Egyarányjának megmaradását kívánja őrizni és annál fogva Egynek, akármellyiknek a' többi felett va-

ló elhatalmasodását gátolni. Mások azt hiszik, hogy kereskedését, közelébb a' Levantéban és a' Középtengeren, félti. Mások ismét azt is hozzátészik, hogy Kelet Indiai birtokaira nézve sinsen egész bátorságban. Ez utolsó vélekedés, melly szerint Orosz Ország Angliát Kelet Indiában fenyegethetné — sokak előtt igen képtelennek tetszett. De Berlinben, a' mint a' feljebbi Tzikkely utóljából megtetszik, nem látnak a' dologban semmi lehetetlenséget.)

Frantzia Ország.

Páris, Nov. 13-kán. Báró Portal a' Királynak első Orvosa a' Betsület Rendjének közép keresztjével, Báró Dupuytren a' híres seborvos ugyan azon Rendnek kis keresztjével megajándékozott.

Mangin Úr a' Politzia főtisztje Nov. 10-kén elszedte Párisban a' fegyveresektől, Páltzaárosoktól 's a' t. a' a' 'Seb-pisztolyokat, tör-páltzákat, 'sa' t., és a' Politzia magazinumába vitette. A' leberalis Journalok kérdezik, hogy midőn a' Lüttichi 'Seb-pisztoly tsővekre 280 Fr. Harmintzad vagyon vetve má'sa szerint, és így a' béhozatal a' kitett vámnak lefizetése mellett megvan engedve: miokból szedi el Mangin Úr a' tilalom alatt nem lévő fegyvereket?

Pandori Úr Korszikából, a' mult hónapban Párisba hozta a' Ritta-Krisztina nevű egy testbe öszvenőtt tsuda-Kettöst, hogy azt mint ritka jelenségét a' Természetnek mutogassa. De engedelmet reá nem nyert, vagy is igazában elunt reá várakozni. (A' Nov. 10-iki Moniteur szerint, a' dolgoknak soksága miatt késett el az engedelem adás a' Politziai Bureauban) A' liberalis Ujságok innét ismét alkalmatosságot vettek a' Ministeriumnak tsúfolására, azt állítván,

hogy a' Ministerium azért tagadja meg az engedelmet, mert attól fél, hogy kérdésbe talál jöni: valjon egy lelke van-e' osztán ennek a' kettős magzatnak vagy kettő?

A' Követek Házának ideigvaló Szálája nem sokára készen lesz. Ezen új Szála igen pompás, és Joly Ur az Építő-mester igen dítsértetik a' szép ízléssel és gyors szaporasággal rajta tett munkáért. A' Követ Uraknak székei itten tsak két részre, jobbra 's balra vagnak megosztva. Centrumok nintsenek.

A' Journal des Debats azt jövendőli, hogy a' Követek Új Háza Szálájára fel menő költségek sárba fognak esni. Mivel a' Ministerium, mihelyt a' Parlament összevesz, látván, hogy az Ország Rendjei előtt meg nem állhat, ismét elfogja a' Parlamentet osztlatni — 's így a' Szálára nem sok szükség lesz. A' Gazette tagadja a' Parlament elosztatásának elkerülhetetlenül szükséges voltát.

Nov. 2 dikán az Union nevű Gözhajón, a' láda széljel pukkanván, három fűjtőt agyon ütött és néhány útasokat megsebesített.

Toulon, Nov. 6 kán. A' Conquerant Linea hajó, mellyen Admirális Rigny Úr van, és a' Trident, mellyen Admirál. Rosamel vagon, parantsolatot vettek a' Preslau és Provence Linea hajókkal egyetemben, hogy Moreából hozzák haza az ott lévő Frantzia Seregeket. A' várak Moreában, mellyeket a' miéink őriztek, által fognak adattatni a' Görögöknek. — A' mi Tengeri erőnk a' Levantében jövendőben tsak két Fregátból és 12 könnyű hajókból fog állani. Ellenben, Nagy-Britannia neveli (t. i. a' Levantén) Hajóinak számát.

A' Touloni Tengeri Tisztséghez parantsolat ment Telegraphon Párisból

a' Tengeri Ministertől, mellyben a' Tisztséghez tartozó személyeknek a' hallgatás keményen meghagyatik és a' Tengeri dolgokat illető tudósításoknak 's tiszti-leveleknek az Ujság írókkal való közlése megtiltatik.

A m é r i k a.

Don Figaniere e Morao, Portugalliai (a' Constitutio idejéből) Consul New-Yorkban, vissza küldte Oct. 6-kán az Egyes. Státusok Elölülőjének, Exequaturáját, mellyben az Egyesült Státusok részéről Oct. 17-kén 1826 Consulnak elesmertetett; minekutánna Dom Miguelnek egy Küldöttje az Éjszak-Amériki Státusoknál elfogadtatott. — (Illő, azomban itt megjegyezni, hogy az Egyesült Státusok ebben az esetben követték régi principiumjokat, melly szerént minden de facto meglévő Országlószéket elesmernek, a' nélkül, hogy de iure nehézségeket tennének).

Havannai tudósítások szerént Sept. elejéről, a' Spanyol Seregek, — kik Mexikóba Jul. 27-kén kiszállottak Cabo-Rojónál (Campecheben) és Tampico városát elfoglalták, — Augustus havában semmi egyéb hódításokat nem tettek, hanem magokat bésántzolván, ott várják az új Segítő-Seregeknek érkezését Havannából. A' Mexikói Generális Santana Aug. 19-kén probát tett Tampiconak vissza foglalására, de reá nem mehetett.

Buenos-ayres Aug. 29-kén. A' belső háború fellegei, mellyek ezen Köz Társaságot nehéz zivatarral fenyegették, oszlanak és vidámabb ég derül reá. Generális Lavalle letette a' Kormányozói hivatalt, és helyébe Aug. 26-kán Generális Viamont vette által a' fő város kormányozását, a' kiről reménylik, hogy a' Lavalle ellen felzendült Tartó-

mányokat visszatéríti a' békés tsendes- ségre. Az új Kormányozó Gen. Guido Urat Külső Ministerré, Escalada Urat Hadi Ministerré, Garcia Urat Finantz Ministerré nevezte.

Péru és Columbia között 60 na- pi fegyvernyugvás kötletett, mellynek ereje szerint Quajaquil városa éstar- tománya Columbiának visszaadattatott. Minthogy pedig a' háborúra éppen ezen városnak a' Peruiak által lett elfoglalta- tása adott okot: hihetően a' békesség is rövid idő alatt megkészől.

Elegyes dolgok.

November 10 dikén egy valóban szo- morú történetnek nézői voltak Arnstadt- nak, a' Schwarzburg-Sondershausen Her- tzegi Uralkodó ház fővárosának sok la- kosai. Az esmeretes alakos Linszky szemfényvesztő játékot adván, annak né- zésére a' Hertzegi Háznak sok tagjai és számos több nézők is megjelentek. Ehez képest Linszky ki akarván magát mes- tersége által mutatni, hat katonát az őri- zet közül előhívatott, hogy azok golyó- bisra töltött fegyverrel löjjenek a' Fele- ségére; de a' kiket előre már megtaní- tott, hogy mikor a' töltést felharapják, annak felsőjéről a' golyóbist is harap- ják le, és azt a' szájokban tartásuk meg, a' mivel előre több próbát is tettek. Az ifjú Linszkynek sokáig vonogatta magát, hogy a' próbára kiálljon, mivel egy gyermeke kevés napokkal az előtt meg- halt, és teréhben volt. — Végre enge- dett férje kérésének, kiállott; a' katonák kilőtték reá fegyvereiket, az egész gyü- lekezet szeme láttára — 's az aszszony egy két pillantat mulva öszverogyva ezen utolsó szózattal: „Kedves Férjem én ke- resztül vagyok löve.“ Egy töltésről nem vala a' golyóbis laharapva, melly a' sze-

rentsétlen aszszonyon keresztül ment 's más nap sebében megholt. A' férje, a' mint írják megtébolyodott. A' nézők közül az irtóztató látásra sokan elájul- tak. Bár ez a' szerentsétlen esett mind az alakosokat vigyázóbbakká tenné, hogy e' féle élet veszedelmével járó mutalvá- nyokkal ne kívánnák nézőiket mulattat- ni, mind a' nézőket arra bírná, hogy illy veszedelmes próba tételeket látni ne is akarnának.

Az olyan tűzi fegyverekkel, mel- lyek új találmány szerint, minden fel- porozás és atzél 's kova nélkül (Percus- sion) tsak tsaltantás által sülnek el, már sok szerentsétlenségek történtek. Legkö- zelebb Nov. 7 kén Weimer mellett Mark- viedorfban történt, hogy egy tehetős Kö- míves mester a' fiával együtt az Ura- dalmi Tisztartó szobájába belépvén, egy letámasztott illyen készületű vadász pus- ka a' palló megrázódására elsült, és az embert föbe lötte, 's szörnyű halált halt.

Tudományos Dolgok.

A' Budai és Pesti Újságok szerint legközelebb a' következő Magyar Mun- kák jöttek ki, mellyeknek megjelenése- ket, ámbár még azokat nem láthattuk, tisztelt Olvasóinkal közleni kívánjuk.

1) A' Böltselkedés. Második Darab, Pesten 1829, Trattner J. M. és Károlyi Ist. Nyomtató Intézetében, 25 árkus, nagy 8 ad réthben. Szerzője Tiszt. Tudós Imre János Úr, Philosophia és Theo- logia Doctora és a' Pesti Kir. Universi- tásban a' Moralis Philosophiának 's a' t. rendes Professora.

2) Auróra, Magyar Almanach, szer- kezteté Kisfaludy Károly, 183 Kilen- tzedik év, négy jeles rézmetszéssel Tsí- nosan kötve 2 f. 24 kr. p. p.

J e l e n t é s.

**A' Tudományos Gyűjtemény-
nek 1850-dik folytatásáról.**

Megértük, hogy igen rövid életű tudományos folyó írásaink' részvevő ügyekezete, olvasóink tűrő kedvezése azon reményt engedik táplálnunk, hogy a' Tudományos Gyűjtemény öröklő intézeté válik, hogy mindenkor tanúja leszen a' nemzet' előmenetelének, 's ha sorsa úgy akarandja, virágzásának. Mi nem ditsekszünk előre remek munkákkal, mellyek talán szűken fognak kezeinkhez jutni, nem tökéletességgel, mellyre igen hosszú, 's nagyon bajos az út, az egy ügyekezet az, mellyet minden rajtunk álló dolgokban bizonynyal szabad megígérnünk; 's ennél fogva azon igazságos türodelmet kérjük ki Olvasóinktól, hogy ha tsak néhány darab lenne is egy évi közleteink közül az ítélet' sanyarú törvényszéke előtt megállható, azok' tekintetéből a' gyengébbeket is elnézni ne vonakodjanak. Mit lehetett eddig azoktól várni, kik nem kevés éveiket holt nyelv' tanulásában töltötték el? az idegenekből szerzett tudományhoz, hogy honnossá legyen, még előbb nyelvet kelle alkotni, 's ez egy pillantat' munkája nem lehetett. De véget vetünk a' mentegetődésnek: a' gyengék között maradandó betű munkák is közöltettek már, 's ezek mindenkor talpkövíül fognak tekintetni azon épületben, mellyet nemzeti tsínosodásunknak ohajt reménységünk, 's a' megtörhetetlen ügyekezet valaha fel is fog állítani. Az illy nemű munkák, ha tsekély számuak is, méltók arra, hogy

egy folyóírásnak tekintetet, és pártfogást szerezzenek.

Nagysága, elrendelése a' Tudományos Gyűjteménynek és a' vele járó „Koszorú,” vagy Szép Literaturai Ajándék-
nak ezentúl is meg marad, — t. i. mind a' 12 kötet mintegy 110 ívre fog terjedni. Két jeles magyar férfiaknak rézre metszett képeik fogják díszesíteni ezen esztendei Gyűjteményt is.

Előfizetni lehet a' Kiadóknál Petró-
rózai Trattner János M. és Károlyi Istvánnál Pesten, vagy a' Ts. Kir. Posta Hivataloknál, nem külömben azon buzgó Hazafiaknál is, kik az előfizetést eddig is beszédni méltóztattak.

Az előfizetés egész esztendőre postán 18 for. V. Czéd. (és nem több) mivel mind a' Felsőleges Aerarium' postaportója, mind pedig a' Ts. Kir. Posta Hivataloknak úgy neveztetni szokott emolumentuma Budán és Pesten fizettetnek le. Helyben pedig, vagy a' ki alkalmaztosság által viteti el a' köteteket, 14 for. V. Czéd.

Költ Pesten, November 1829.

Petrózái Trattner Ján. M.

és

Vörösmarty Mihál

Károlyi István

Redactor.

Kiadók.

A' pénz folyamát Nóvember 23-dikán;
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 103 1/10
Az 1820-béli sorsosok, — —
Az 1821-béli hasonlók, 132 3/4
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 58 3/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1242 7/10 for. ton,
Conv. Pénzben.

Szerkésztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)